

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMAN SOPIMUSSARJA

Julkaistu Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2012

94/2012

(Suomen säädöskokoelman n:o 827/2012)

Valtioneuvoston asetus

pohjoiseurooppalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamisesta Viron tasavallan, Suomen tasavallan, Latvian tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta

Annettu Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2012

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään pohjoiseurooppalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamisesta Viron tasavallan, Suomen tasavallan, Latvian tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (597/2012) 2 §:n nojalla:

1 §

Pohjoiseurooppalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamisesta Viron tasavallan, Suomen tasavallan, Latvian tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä Tallinnassa 4 päivänä kesäkuuta 2012 tehty sopimus tulee voimaan 23 päivänä joulukuuta 2012 niin kuin siitä on sovittu.

Eduskunta on hyväksynyt sopimuksen 24 päivänä lokakuuta 2012 ja tasavallan presidentti 2 päivänä marraskuuta 2012. Hyväksymiskirja on talletettu Norjan kuningaskunnan huostaan 2 päivänä marraskuuta 2012.

2 §

Sopimuksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2012

Liikenneministeri *Merja Kyllönen*

3 §

Pohjoiseurooppalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamisesta Viron tasavallan, Suomen tasavallan, Latvian tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki (597/2012) tulee voimaan 23 päivänä joulukuuta 2012.

4 §

Tämä asetus tulee voimaan 23 päivänä joulukuuta 2012.

Hallitusneuvos Maija Ahokas

SOPIMUS POHJOISEUROOPPALAISEN TOIMINNALLISEN ILMATILAN LOHKON PERUSTAMISESTA VIRON TASAVALLAN, SUOMEN TASAVALLAN, LATVIAN TASAVALLAN JA NORJAN KUNINGASKUNNAN VÄLILLÄ

AGREEMENT ON THE ESTABLISHMENT OF THE NORTH EUROPEAN FUNCTIONAL AIRSPACE BLOCK BETWEEN THE REPUBLIC OF ESTONIA, THE REPUBLIC OF FINLAND, THE REPUBLIC OF LATVIA AND THE KINGDOM OF NORWAY

Viron tasavalta, Suomen tasavalta, Latvian tasavalta ja Norjan kuningaskunta, jäljempänä ”sopimusvaltio” tai ”sopimusvaltiot”, jotka

The Republic of Estonia, the Republic of Finland, the Republic of Latvia and the Kingdom of Norway, hereinafter referred to as the “Contracting State” or the “Contracting States”,

ottavat huomioon yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset, asian kannalta merkitykselliset täytäntöönpanosäännöt ja yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan liittyvistä sotilaallisista kysymyksistä 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun EU:n jäsenvaltioiden lausuman;

Having regard to the Regulations on the Single European Sky of the European Parliament and the Council, the relevant implementing rules, the statement by the EU Member States on military issues relating to the Single European Sky of 31 March 2004;

viittaavat Euroopan talousalueesta 3 päivänä tammikuuta 1994 tehtyyn sopimukseen;

Referring to the Agreement on the European Economic Area of 3 January 1994;

tunnustavat velvollisuudet, jotka sitovat kutakin sopimusvaltiota vuonna 1944 tehdyn kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (Chicagon yleissopimuksen) sopimuspuolina;

Recognizing the obligations that each Contracting State is bound by as parties to the Convention on International Civil Aviation of 1944 (Chicago Convention);

ottavat huomioon sopimusvaltioiden välisen tiiviin yhteistyön tarpeen pohjoiseurooppalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamiseksi ja sen toimivuuden varmistamiseksi;

Taking into account the need for close cooperation between the Contracting States to establish the North European Functional Airspace Block (NEFAB) and to ensure its functionality;

ottavat huomioon elokuussa 2011 laaditun pohjoiseurooppalaista toiminnallista ilmatilan lohkoa koskevan toteutettavuusselvityksen;

Having regard to the Feasibility Study Report of NEFAB of August 2011;

ottavat huomioon ministereiden 30 päivänä elokuuta 2011 antaman yhteisen aiejulistuksen pohjoiseurooppalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamisesta;

Taking into account the joint ministerial declaration of intent for the creation of NEFAB of 30 August 2011;

tunnustavat, että on tärkeää jatkaa tiivistä

Recognizing the importance of continuing

yhteistyötä Islannin sekä tanskalais-ruotsalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon kanssa sekä muiden vierekkäisten toiminnallisten ilmatilan lohkojen kanssa mahdollista tulevaa yhdistymistä silmällä pitäen;

ottavat huomioon vuonna 1921 tehdyn Ahvenanmaansaarten linnoittamattomuutta ja puolueettomuutta koskevan sopimuksen;

katsovat, että ilmaliikenteen hallintaa koskeva yhteistyöhön perustuva lähestymistapa on merkittävä edistysaskel kohti siviili- ja sotilasilmaliikenteen tarpeiden täyttämistä;

panevat merkille, että sopimuksen määräykset eivät saa vaarantaa sopimusvaltioiden olemassa olevia sopimuksia ilmatilan hallintatehtävien delegoinnista kansainvälisille puolustusorganisaatioille ja alueellisia hankkeita;

katsovat, että pohjoiseurooppalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustaminen edellyttää valtioiden rajat ylittävien lennonvarmistuspalvelujen tarjonnan parantamista ja lisäämistä;

tunnustavat, että tiivis yhteistyö lennonvarmistuspalvelun tarjoajien välillä on ehdottoman tärkeää siviili- ja sotilasilmaliikenteen tarpeiden täyttämiseksi;

ottavat huomioon oikeudenmukaisuuden ilmapiirin ("just culture") periaatteen tärkeyden sellaisena kuin se ilmenee kansainvälisestä ja eurooppalaisesta lainsäädännöstä;

pyrkivät saavuttamaan ilmaliikenteen hallintaverkon maksimaalisen kapasiteetin, vaihtavuuden ja tehokkuuden ja samalla säilyttämään korkean turvallisuustason;

ovat vakuuttuneita pohjoiseurooppalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon tuomasta lisäarvosta ympäristön kokonaiskestävyydelle;

tunnustavat, että pohjoiseurooppalaisen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamista koskevan sopimuksen tekeminen sopimusvaltioiden välillä ei loukkaa periaatetta, jonka mukaan jokaisella sopimusvaltiolla on täydel-

close cooperation with Iceland and the Danish-Swedish functional airspace block, as well as other neighboring functional airspace blocks with the possibility of a future consolidation as a vision;

Taking into account the Agreement on demilitarisation and neutralisation of the Åland Islands of 1921;

Considering that a cooperative approach to air traffic management is a major step towards fulfilling the needs of civil and military air traffic;

Noting that the provisions of this Agreement shall not compromise existing agreements of the Contracting States concerning delegated functions on airspace management to the international defence organisations and regional projects;

Considering that the creation of NEFAB requires enhanced and increasing cross-border provision of air navigation services;

Recognizing that close cooperation among air navigation service providers is vital to fulfil the needs of civil and military air traffic;

Considering the importance of the principle of "Just Culture" as reflected in international and European legislation;

Aiming at achieving maximum capacity, effectiveness and efficiency of the air traffic management network while maintaining a high level of safety;

Convinced by the added value of the creation of NEFAB for overall environmental sustainability;

Recognizing that the conclusion of this Agreement between Contracting States regarding the establishment of NEFAB shall not prejudice the principle that every Contracting State has complete and exclusive sovereignty

linen ja yksinomainen itsemääräämisoikeus oman alueensa yläpuolella olevaan ilmatilaan, eikä jokaisen sopimusvaltion kykyä käyttää toimivaltaansa yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen ja puolustukseen liittyvissä asioissa kansallisessa ilmatilassaan;

over the airspace of its territory or the capacity of every Contracting State to exercise its prerogatives with regard to public order, public security and defence matters in its national airspace;

ovat sopineet seuraavasta:

have agreed as follows:

1 luku

Chapter 1

Yleiset periaatteet

General Principles

1 artikla

Article 1

Määritelmät

Definitions

1.1 Sopimusta sovellettaessa, jollei asiayhteydestä muuta johdu tai jollei toisin määrätä, sopimuksessa käytetyt termit ovat merkitykseltään samoja kuin yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevissa EU-asetuksissa ja Chicagon yleissopimuksessa.

1.1 For the purpose of this Agreement, except where the context otherwise requires or it is otherwise stated, the terms used in this Agreement shall have the same meaning attributed to them as in the EU regulations on the Single European Sky and the Chicago Convention.

1.2 Sopimuksessa tarkoitetaan:

1.2 For the purpose of this Agreement, the following definitions shall apply:

”sopimuksella” tätä sopimusta ja siihen mahdollisesti tehtyjä muutoksia, jollei toisin ole määrätty;

“Agreement” means the present Agreement and any amendments thereto, unless provided otherwise;

”pohjoiseurooppalaisella toiminnallisella ilmatilan lohkokolla” (North European Functional Airspace Block, NEFAB) sopimusvaltioiden sopimuksen mukaisesti perustamaa toiminnallista ilmatilan lohkoa;

“North European Functional Airspace Block (NEFAB)” means the functional airspace block established by the Contracting States under this Agreement;

”NEFAB-ilmatilalla” ilmatilaa, joka käsittää kunkin sopimusvaltion ilmatilan;

“NEFAB Airspace” means the airspace encompassing the applicable airspace of each Contracting State;

”hyväksyvällä kansallisella valvontaviranomaisella” kansallista valvontaviranomaista, jonka kyseisen lennonvarmistuspalvelun tarjoajan hyväksynyt sopimusvaltio on nimennyt tai perustanut;

“Certifying NSA” means the national supervisory authority (NSA) nominated or established by the Contracting State that has certified a particular air navigation service provider (ANSP);

”alueellisella kansallisella valvontaviranomaisella” kansallista valvontaviranomaista, jonka kyseisestä ilmatilan osasta vastaava so-

“Territorial NSA” means, with respect to a particular portion of airspace, the national supervisory authority (NSA) nominated or

pimusvaltio on nimennyt tai perustanut.

established by the Contracting State having responsibility over that portion of airspace.

2 artikla

Article 2

Soveltamisala ja tavoite

Scope and Objective

2.1 Sopimuksella perustetaan pohjoiseurooppalainen toiminnallinen ilmatilan lohko (NEFAB).

2.1 This Agreement establishes the North European Functional Airspace Block (NEFAB).

2.2 NEFAB:n tavoitteena on saavuttaa optimaalinen suorituskyky turvallisuuteen, ympäristön kestävyYTEEN, kapasiteettiin, kustannustehokkuuteen, lentojen tehokkuuteen ja sotilastoimien tehtävätehokkuuteen liittyvillä osa-alueilla suunnitteleamalla ilmatila ja organisoimalla ilmaliikenteen hallinta kyseisessä ilmatilassa olemassa olevista rajoista riippumatta.

2.2 The objective of NEFAB is to achieve optimal performance in the areas relating to safety, environmental sustainability, capacity, cost-efficiency, flight efficiency and military mission effectiveness, by the design of airspace and the organisation of air traffic management in the airspace concerned regardless of existing boundaries.

2.3 Sopimuksessa määritellään sopimusvaltioiden oikeudet ja velvollisuudet, ja sopimus on keskeinen väline yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevien tavoitteiden saavuttamisessa.

2.3 This Agreement defines the rights and obligations of the Contracting States and serves as one of the key instruments to fulfil the Single European Sky objectives.

2.4 Sopimusta sovelletaan ilmatilaan, joka muodostuu seuraavista pohjoiseurooppalaisen ilmatilan lentotiedotusalueista ja ylälentotiedotusalueista:

2.4 This Agreement applies to the airspace concerned, which is composed of the following flight information regions (FIR) and upper information regions (UIR) of North European airspace:

- a. Viro
- b. Suomi
- c. Latvia
- d. Norja
- e. Bodø Oceanic.

- a. Estonia;
- b. Finland;
- c. Latvia;
- d. Norway;
- e. Bodø Oceanic.

3 artikla

Article 3

Itsemääräämisoikeus

Sovereignty

Sopimuksen määräykset eivät vaikuta sopimusvaltioiden omaa ilmatilaansa koskevaan itsemääräämisoikeuteen eivätkä niiden Chicagon yleissopimuksesta tai muusta kansainvälisestä oikeudesta johtuviin oikeuksiin tai velvollisuuksiin.

The provisions of this Agreement shall be without prejudice to the sovereignty of the Contracting States over their airspace or their rights and obligations under the Chicago Convention and other instruments of international law.

4 artikla

Yleinen turvallisuus ja puolustus

4.1 Sopimuksen määräykset eivät rajoita sopimusvaltioiden toimivaltaa yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen ja puolustukseen liittyvissä asioissa.

4.2 Sopimusvaltioiden toimivaltaiset siviili- ja sotilasviranomaiset luovat NEFAB:ssa järjestelyt tehokasta siviili- ja sotilasalan yhteistyötä varten. Nämä järjestelyt on laadittava kirjallisesti noudattaen viranomaisten kansallisen lainsäädännön mukaista toimivaltaa.

Article 4

Public Security and Defence

4.1 The provisions of this Agreement shall be without prejudice to the competencies of the Contracting States relating to public order, public security and defence matters.

4.2 Arrangements for the effective civil-military cooperation within NEFAB shall be established by the competent civil and military authorities of the Contracting States and be laid down in writing, in accordance with their respective competencies according to national law.

5 artikla

Yhteistyön osa-alueet

Saavuttaakseen NEFAB:lle asetetun tavoitteen sopimusvaltiot sitoutuvat tekemään yhteistyötä ja toteuttamaan tarkoituksenmukaiset toimenpiteet kansallisten menettelyjensä mukaisesti erityisesti seuraavilla aloilla:

- a. NEFAB:n hallinnointi
- b. siviili- ja sotilasalan yhteistyö
- c. ilmatila
- d. sääntöjen ja menettelyjen yhdenmukaistaminen
- e. lennonvarmistuspalvelujen tarjoaminen
- f. sääpalvelut
- g. maksujen periminen
- h. valvonta
- i. suorituskyky.

Article 5

Areas of Cooperation

To achieve the objective of NEFAB, the Contracting States commit to cooperate and take the appropriate measures in accordance with their national procedures in particular in the following domains:

- a. Governance of NEFAB;
- b. Civil-military cooperation;
- c. Airspace;
- d. Harmonisation of rules and procedures;
- e. Provision of air navigation services;
- f. Meteorological services;
- g. Charging;
- h. Supervision;
- i. Performance.

6 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaisia viranomaisia ovat:

- a. Virossa: talous- ja viestintäministeriö sekä sotilasasioissa puolustusministeriö
- b. Suomessa: liikenne- ja viestintäministeriö sekä sotilasasioissa puolustusministeriö

Article 6

Competent Authorities

Competent authorities are:

- a. In Estonia: Ministry of Economic Affairs and Communications and in military matters Ministry of Defence;
- b. In Finland: Ministry of Transport and Communications and in military matters Ministry of Defence;

c. Latviassa: liikenneministeriö sekä sotilasasioissa puolustusministeriö
 d. Norjassa: liikenne- ja viestintäministeriö sekä sotilasasioissa puolustusministeriö.

c. In Latvia: Ministry of Transport and in military matters Ministry of Defence;
 d. In Norway: Ministry of Transport and Communications and in military matters Ministry of Defence.

7 artikla

Article 7

*Kansallisten valvontaviranomaisten valtuuttaminen**Authorisation to the National Supervisory Authorities*

Sopimusvaltioiden kansalliset valvontaviranomaiset (NSA:t) valtuutetaan laatimaan järjestelyjä NEFAB:n turvallisen ja tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi. Näistä järjestelyistä on määrättävä sopimusvaltioiden kansallisten valvontaviranomaisten välisissä yhteistyösopimuksissa sekä Euroopan maiden toiminnallisten ilmatilan lohkojen kansallisten valvontaviranomaisten kanssa tehdyissä yhteistyösopimuksissa. Yhteistyösopimukseen voidaan sisällyttää ainoastaan tiettyjä sääntelyllisiä, operatiivisia ja teknisiä asioita, jotka rajoittuvat sopimuksen soveltamisalaan ja tavoitteeseen sekä kunkin sopimusvaltion kansallisessa lainsäädännössä määriteltyn, näiden viranomaisten yleiseen toimivaltaan.

The NSAs of the Contracting States are authorised to establish arrangements for the safe and effective implementation of NEFAB. These arrangements shall be laid down in cooperation agreements between the NSAs of the Contracting States as well as in the cooperation agreements concluded with the NSAs of other functional airspace blocks in Europe. These cooperation agreements shall contain only specific regulatory, operational and technical aspects limited to scope and objective of this Agreement and to the general competence of these authorities defined in the respective national legislation of each Contracting State.

Kansallisten valvontaviranomaisten väliset yhteistyösopimukset kattavat muun muassa seuraavat yhteistyöalueet:

The cooperation agreements concluded between the NSAs shall, inter alia, cover the following areas of cooperation:

- a. teknisten ja operatiivisten tietojen vaihto, lukuun ottamatta henkilötietoja
- b. palveluntarjoajia koskevien tietojen vaihto, lukuun ottamatta henkilötietoja
- c. kaikkien NEFAB:n tehtävien kannalta merkityksellisten turvallisuuteen liittyvien tietojen vaihto
- d. NEFAB:n tehtävien kannalta merkityksellisten teknisten järjestelmien, toiminnan, palveluntarjoajien ja muiden toimijoiden valvontaa
- e. teknisten järjestelmien hyväksyminen
- f. NEFAB:n tehtävien sekä turvallisuutta koskevien tietojen vaihdon kannalta merkityksellisten menettelyjen kehittäminen ja yhdenmukaistaminen
- g. NEFAB:n suorituskyky suunnitelmien valmisteleminen.

- a. exchange of technical and operational information, excluding personal data;
- b. exchange of information of service providers, excluding personal data;
- c. exchange of all safety-related information relevant to the functions of NEFAB;
- d. supervision of technical systems, operations, service providers and other operators relevant to the functions of NEFAB;
- e. approval of technical systems;
- f. development and harmonisation of the procedures relevant to the functions of NEFAB and the exchange of safety-related information;
- g. preparation of NEFAB performance plans.

2 luku

NEFAB:n hallinnointi

8 artikla

NEFAB-neuvosto

8.1 NEFAB:n hallinnointia varten perustetaan NEFAB-neuvosto.

8.2 NEFAB-neuvosto muodostuu sopimusvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten edustajista. Kukin toimivaltainen viranomainen voi nimetä useita edustajia, jotta sekä siviili- että sotilasilmailun näkemykset ovat edustettuina.

8.3 NEFAB-neuvoston puheenjohtajana toimii vuosittain yksi sopimusvaltioista. Kullakin sopimusvaltiolla on yksi ääni. NEFAB-neuvoston päätökset tehdään yksimielisesti. Sopimusvaltiot panevat NEFAB-neuvoston päätökset täytäntöön kansallisten menettelyjensä mukaisesti, tarvittaessa parlamentin suostumuksella.

8.4 NEFAB-neuvosto laatii omat menettelytapasääntönsä sekä hyväksyy komiteoiden menettelytapasäännöt.

9 artikla

NEFAB-neuvoston tehtävät

9.1 Täyttääkseen sopimuksen mukaiset sopimusvaltioiden sitoumukset NEFAB-neuvosto varmistaa sopimuksen täytäntöönpanon ja NEFAB:n tavoitteiden yleisen toteuttamisen.

9.2 NEFAB-neuvoston tehtävänä on erityisesti:

a. määrittellä NEFAB:n kehittämisen strategiset tavoitteet, arvioida saavutettuja tuloksia ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet

Chapter 2

Governance of NEFAB

Article 8

NEFAB Council

8.1 The NEFAB Council is established for the governance of NEFAB.

8.2 The NEFAB Council shall be composed of representatives of the competent authorities of the Contracting States. Each competent authority may appoint several delegates in order to allow the interests of both civil and military aviation to be represented.

8.3 The NEFAB Council shall be annually chaired by one of the Contracting States. Each Contracting State shall have one vote. The decisions of the NEFAB Council are made by consensus. The Contracting States shall implement decisions taken by the NEFAB Council in accordance with their national procedures, subject to parliamentary approval when necessary.

8.4 The NEFAB Council shall establish its own rules of procedure and approve the rules of procedures for the committees.

Article 9

Functions of the NEFAB Council

9.1 In order to meet the commitments of the Contracting States under this Agreement, the NEFAB Council shall ensure the implementation of this Agreement and the fulfilment of the objectives of NEFAB in general.

9.2 The NEFAB Council shall in particular:

a. define strategic objectives for the development of NEFAB, assess the results achieved and take appropriate measures if required;

b. määrittellä siviili- ja sotilasalan yhteistyön kehittäminen

c. sopia ilmatilaa koskevasta yhteisestä politiikasta ja suunnittelusta

d. määrittellä ilmatilan joustavan käytön käsitteen soveltamiseen liittyvän yhteistyön yksityiskohtaiset säännöt

e. tukea olennaisten sääntöjen ja menettelyjen yhdenmukaistamista

f. edistää ilmaliikennepalvelun tarjoajien yhteistä nimeämisprosessia

g. edistää lennonvarmistuspalvelujen neuvonta-antavan komitean toimintaa

h. hyväksyä ilmatilassa sovellettavien maksujen määrätymisperiaatteet

i. sopia yhteisestä turvallisuuspolitiikasta ja tukea lennonvarmistuspalvelun tarjoajien yhteisen turvallisuushallintajärjestelmän kehittämistä ja täytäntöönpanoa

j. hyväksyä NEFAB:n suorituskyky suunnitelmat ja niihin liittyvät suorituskykytavoitteet sekä päättää kannustimista ja uusista tai korjaavista toimenpiteistä

k. pyrkiä sovittamaan yhteen sopimusvaltioiden kannat Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO), Euroopan lennonvarmistusjärjestön (Eurocontrol), Euroopan komission, Euroopan lentoturvallisuusviraston ja lennonvarmistuspalvelualan yhteisyriyten toiminnassa

l. varmistaa toiminnan yhteensovittaminen vierekkäisten toiminnallisten ilmatilan lohkojen kanssa, mukaan lukien tehokkaat rajapinnat

m. asettaa muita kuin tällä sopimuksella perustettuja komiteoita sekä työryhmiä, jotka avustavat sitä tietyissä asioissa, ja hyväksyä komiteoiden ja työryhmien ehdotukset.

10 artikla

Komiteat

NEFAB:lle asetetun tavoitteen saavuttamiseksi ja NEFAB-neuvoston avustamiseksi perustetaan kansallisten valvontaviranomaisten komitea, siviili- ja sotilasalan yhteistyökomitea sekä talous- ja suorituskykykomitea.

b. define the development of civil-military cooperation;

c. agree on the common policy and design for the airspace concerned;

d. define the modalities of the cooperation on the application of the concept of flexible use of airspace;

e. support the harmonisation of the substantive rules and procedures;

f. facilitate the joint designation process of the air traffic service providers;

g. facilitate the work of the Air Navigation Services Consultative Board;

h. adopt the charging policy applicable in the airspace concerned;

i. agree on a common safety policy and support the development and the implementation of a common safety management system by the air navigation service providers;

j. adopt NEFAB performance plans and the related performance targets and decide on incentives and additional or corrective measures;

k. aim at coordinating the positions of the Contracting States with regard to the work of the International Civil Aviation Organisation (ICAO), EUROCONTROL, the European Commission, the European Aviation Safety Agency and joint undertakings in the field of air navigation services;

l. ensure the coordination with adjacent functional airspace blocks, including efficient interfaces;

m. set up committees other than those established by this Agreement and working groups to assist it in specific matters and approve the proposals of the committees and working groups.

Article 10

Committees

In order to meet the objective of NEFAB and to assist the NEFAB Council, the National Supervisory Authorities Committee, the Civil-Military Committee and the Financial and Performance Committee will be established.

11 artikla

Lennonvarmistuspalvelujen neuvoa-antava komitea

11.1 NEFAB-neuvosto perustaa lennonvarmistuspalvelujen neuvoa-antavan komitean varmistamaan lennonvarmistuspalvelun tarjoajien kuulemisen asioissa, jotka liittyvät palvelujen tarjoamiseen NEFAB-alueella.

11.2 Lennonvarmistuspalvelujen neuvoa-antavassa komiteassa ovat edustettuina:

- a. NEFAB-neuvosto
- b. kansallisten valvontaviranomaisten komitea
- c. lennonvarmistuspalvelun tarjoajat
- d. sääpalvelut.

11.3 Lisäksi komitean kokouksiin voi osallistua muita NEFAB-neuvoston kutsumia osanottajia tarkkailijoina.

11.4 Lennonvarmistuspalvelujen neuvoa-antava komitea laatii omat menettelytapsääntönsä.

12 artikla

Palveluntarjoajien väliset suhteet tarjottaessa valtioiden rajat ylittäviä palveluja

Kuultuaan NEFAB-neuvostoa toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät ilmaliikennepalvelun tarjoajien ja sääpalvelun tarjoajien väliset kirjalliset sopimukset tai muut oikeudelliset järjestelyt, jotka koskevat valtioiden rajat ylittäviä palveluja kyseessä olevassa ilmatilassa. Kun sopimukset ja järjestelyt on hyväksytty, niistä ilmoitetaan NEFAB-neuvostolle.

13 artikla

Yhteinen nimeäminen

13.1 Kullakin sopimusvaltiolla on oikeus nimetä yksi tai useampi ilmaliikennepalvelun tarjoaja tarjoamaan ilmaliikennepalveluja ilmatilassaan, kumota tällainen nimeäminen tai

Article 11

Air Navigation Services Consultative Board

11.1 The Air Navigation Services Consultative Board is established by the NEFAB Council to ensure the consultation of the air navigation service providers on matters relating to the provision of services within NEFAB.

11.2 The Air Navigation Services Consultative Board is composed of representatives from:

- a. the NEFAB Council;
- b. the National Supervisory Authorities Committee;
- c. the air navigation service providers;
- d. the meteorological services.

11.3 Other participants may also attend as observers by invitation of the NEFAB Council.

11.4 The Air Navigation Services Consultative Board shall establish its own rules of procedure.

Article 12

Relations between Service Providers for Cross-Border Services

The written agreements or other legal arrangements between air traffic service providers and meteorological service providers concerning cross-border services in the airspace concerned shall be approved by the competent authorities concerned after consultation of the NEFAB Council. Once approved, they shall be communicated to the NEFAB Council.

Article 13

Joint Designation

13.1 Each Contracting State is entitled to designate, repeal or amend such designation of one or more air traffic service providers to provide air traffic services in its applicable

muuttaa sitä. Nimeäminen, kumoaminen tai muuttaminen voidaan tehdä kokonaan tai osittain, ja niistä on ilmoitettava tallettajalle kirjallisesti.

13.2 Tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti nimettyä ilmaliikennepalvelun tarjoajaa pidetään kaikkien sopimusvaltioiden yhteisesti nimeämänä siitä päivästä alkaen, kun nimeämisestä ilmoitetaan tallettajalle.

13.3 Jokainen sopimusvaltio varmistaa, että sen ilmatilassa toimivat lennonvarmistuspalvelun tarjoajat noudattavat sopimuksen kaikkia määräyksiä.

3 luku

Ilmatila

14 artikla

NEFAB-ilmatila

14.1 Sopimusvaltiot varmistavat saumattoman ilmatilan suunnittelun ja hallinnan sekä ilmaliikennevirtojen ja kapasiteetin koordinoitun hallinnan ottaen asianmukaisella tavalla huomioon kansainvälisen tason yhteistyöprosessit.

14.2 Sopimusvaltioiden on erityisesti varmistettava:

- a. yhteisen ilmatilapolitiikan kehittäminen tiiviissä yhteistyössä siviili- ja sotilasviranomaisten välillä
- b. ilmatilan optimaalisen käytön mahdollistavan ilmatilarakenteen suunnittelu
- c. NEFAB:n suorituskykyyn vaikuttavien ilmatilamuutosten arviointi
- d. yhteensovittaminen yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan verkkotoimintojen kanssa
- e. ilmatilan käyttäjien kuuleminen
- f. valtioiden rajat ylittävien alueiden perustamisen koordinointi.

airspace, wholly or partially. Such designation, repeal or amendment shall be notified to the Depositary in writing.

13.2 Any air traffic service provider designated according to paragraph 1 of this Article shall be deemed jointly designated by all Contracting States as from the date of notification of the designation to the Depositary.

13.3 Each Contracting State shall ensure that any air navigation service provider operating in its airspace shall comply with all provisions of this Agreement.

Chapter 3

Airspace

Article 14

Airspace of NEFAB

14.1 The Contracting States shall ensure the design and management of a seamless airspace, as well as the coordinated air traffic flow and capacity management, taking due account of collaborative processes at international level.

14.2 The Contracting States shall ensure in particular:

- a. the development of a common airspace policy, in close cooperation between civil and military authorities;
- b. the design of the structure for the optimum use of airspace;
- c. the evaluation of modifications of the airspace affecting the performance at NEFAB level;
- d. coordination with the network functions of the Single European Sky;
- e. consultation of the airspace users;
- f. the coordinated establishment of cross-border areas.

15 artikla

Ilmatilan joustava käyttö

15.1 Sopimusvaltiot tekevät oikeudellista, operatiivista ja teknistä yhteistyötä varmistukseen ilmatilan joustavan käytön käsitteen tehokkaan ja johdonmukaisen soveltamisen siten, että sekä siviili- että sotilastoiminnan tarpeet otetaan huomioon.

15.2 Sopimus ei vaikuta kunkin sopimusvaltion oikeuksiin varata, rajoittaa tai muulla tavoin järjestää tietty osa omasta ilmatilastaan yksinomaiseen tai nimenomaiseen sotilaalliseen käyttöön ja/tai operatiivisessa ilmaliikenteessä käytettävien ilma-alusten käyttöön.

16 artikla

Siviili- ja sotilasalan yhteistyö

16.1 Sopimusvaltiot tekevät tarvittaessa kirjallisia järjestelyjä, jotka mahdollistavat sotilaallisen koulutuksen tietyssä ilmatilassa olemassa olevista rajoista riippumatta, ottaen asianmukaisesti huomioon ilmatilan joustavan käytön periaatteet ja noudattaen olemassa olevia kansallisia järjestelyjä ja sovellettavia kansainvälisiä sopimuksia.

16.2 Sopimusvaltiot sallivat sen, että toisen sopimusvaltion siviili-ilmaliikennepalvelun tarjoaja voi tarjota valtioiden rajat ylittäviä ilmaliikennepalveluja sekä yleisessä että operatiivisessa ilmaliikenteessä toimiville valtion ilma-aluksille asianmukaisten, NEFAB-neuvostolle ilmoitettujen kirjallisten järjestelyjen mukaisesti.

16.3 Sopimusvaltiot sallivat sen, että toisen sopimusvaltion ilmapuolustusorganisaatiot ja taistelunjohto-organisaatiot voivat tarjota taktisia lennonvalvonta- ja lennonjohtopalveluja operatiiviselle ilmaliikenteelle asianmukaisten, NEFAB-neuvostolle ilmoitettujen kirjallisten järjestelyjen mukaisesti.

Article 15

Flexible Use of Airspace

15.1 The Contracting States shall cooperate at legal, operational and technical level for efficient and consistent application of the concept of flexible use of airspace taking into account both civil and military needs.

15.2 This Agreement does not affect the rights of each Contracting State to reserve, restrict or otherwise organise defined volumes of its own airspace, for exclusive or specific use by military users and/or aircraft operated as operational air traffic.

Article 16

Civil-Military Cooperation

16.1 With due regard to the flexible use of airspace principles and in accordance with national existing arrangements and applicable international agreements, the Contracting States concerned shall conclude, where and when appropriate, written arrangements to enable military training activities in the airspace concerned regardless of existing boundaries.

16.2 The Contracting States concerned shall allow the provision of cross-border air traffic services to state aircraft operating as general air traffic as well as state aircraft operating as operational air traffic by a civil air traffic service provider of the other Contracting State concerned pursuant to appropriate written arrangements communicated to the NEFAB Council.

16.3 The Contracting States concerned shall allow the provision of tactical control services to operational air traffic by the air defence organisations and tactical air command and control service organisations of the other Contracting State concerned pursuant to appropriate written arrangements communicated to the NEFAB Council.

16.4 Valtioiden rajat ylittävien palvelujen tarjoaminen tietyssä ilmatilassa edellyttää, että sopimusvaltiot kannustavat siviili-ilmailun lennonvarmistuspalvelun tarjoajia, ilmapuolustusorganisaatioita ja taistelunjohtoorganisaatioita tiiviiseen yhteistyöhön.

16.5 Sopimusvaltiot pyrkivät yhdenmukaistamaan asian kannalta merkitykselliset siviili- ja sotilastoiminnan järjestelyt helpottaakseen siviili- ja sotilasalan yhteistyötä.

4 luku

Yhdenmukaistaminen

17 artikla

NEFAB:ssa sovellettavien sääntöjen ja menettelyjen yhdenmukaistaminen

17.1 NEFAB-neuvosto yksilöi NEFAB:ssa sovellettavat säännöt ja menettelyt.

17.2 Sopimusvaltiot pyrkivät yhdenmukaistamaan sääntönsä ja menettelynsä NEFAB-neuvoston annettua suosituksensa.

17.3 Kansallisten valvontaviranomaisten komitea neuvottelee säännöllisesti tunnistaakseen ja poistaakseen kansallisten määräysten välisiä eroja.

17.4 NEFAB-neuvosto varmistaa, että tietyn ilmatilan lennonvarmistuspalvelun tarjoajat laativat yhteisen turvallisuuspolitiikan, jonka avulla pyritään luomaan yhdenmukaistettu turvallisuudenhallintajärjestelmä.

5 luku

Lennonvarmistuspalvelun tarjoaminen

18 artikla

Lennonvarmistuspalvelut

Sopimusvaltiot varmistavat seuraavien lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisen erityises-

16.4 For the provision of cross-border services in the airspace concerned, the Contracting States shall encourage close cooperation between the civil air navigation service providers and the respective air defence and tactical air command and control service organisations.

16.5 The Contracting States shall strive to harmonise the relevant civil and military arrangements to facilitate civil-military cooperation.

Chapter 4

Harmonisation

Article 17

Harmonisation of Applicable Rules and Procedures Relevant to NEFAB

17.1 The NEFAB Council shall identify the applicable rules and procedures in NEFAB.

17.2 The Contracting States shall endeavour to harmonise their rules and procedures after recommendation of the NEFAB Council.

17.3 The National Supervisory Authorities Committee shall consult on a regular basis with a view to identifying and eliminating differences between their respective regulations.

17.4 The NEFAB Council shall ensure that the air navigation service providers of the airspace concerned develop a common safety policy aiming at creating a harmonized safety management system.

Chapter 5

Provision of Air Navigation Services

Article 18

Air Navigation Services

The Contracting States shall ensure the provision of the following air navigation ser-

ti niiden hallinnoinnin ja valvonnan osalta:	vices in particular with regard to the governance and oversight of the:
a. ilmaliikennepalvelut	a. Air traffic services;
b. viestintä-, suunnistus- ja valvontapalvelut	b. Communication, navigation and surveillance services;
c. ilmailutiedotuspalvelut	c. Aeronautical information services;
d. sääpalvelut.	d. Meteorological services.

19 artikla

Article 19

*Ilmaliikennepalvelut**Air Traffic Services*

Sopimusvaltiot ilmoittavat toisilleen 13 artiklan mukaisesti kansallisella tasolla nimettyjen ilmaliikennepalvelun tarjoajien oikeuksista ja velvollisuuksista sekä niiden hyväksyntää ja oikeudellista asemaa koskevista muutoksista.

The Contracting States shall inform one another on the rights and obligations of the air traffic service providers designated in accordance with Article 13 at national level and of any change in their certification or their legal status.

20 artikla

Article 20

*Viestintä-, suunnistus- ja valvontapalvelut**Communication, Navigation and Surveillance Services*

Sopimusvaltiot pyrkivät kehittämään yhteisiä teknisiä järjestelmiä ja kustannustehokkaan infrastruktuurin käyttämistä siviili-ilmailun lennonvarmistuspalvelun tarjoajien tuottamia viestintä-, suunnistus- ja valvontapalveluja varten.

The Contracting States shall work towards common technical systems and the cost-efficient deployment of infrastructure for the provision of communication, navigation and surveillance services by civil air navigation service providers.

21 artikla

Article 21

*Ilmailutiedotuspalvelut**Aeronautical Information Services*

Sopimusvaltiot tekevät yhteistyötä ilmailutiedotuspalvelujen alalla ja yhteen sovittavat niiden tarjontaa.

The Contracting States shall cooperate in the field of aeronautical information and coordinate the provision of aeronautical information services.

22 artikla

Article 22

*Sääpalvelut**Meteorological Services*

22.1 Sopimusvaltiot varmistavat yhteistyön sääpalvelun tarjoajien välillä.

22.1 The Contracting States shall ensure cooperation among providers of meteorological services.

22.2 Jokainen sopimusvaltio voi nimetä

22.2 Each Contracting State may designate

sääpalvelun tarjoajat yksinoikeudella ja ilmoittaa niiden nimeämisestä NEFAB-neuvostolle.

23 artikla

Valmiussuunnitelma

Sopimusvaltiot kannustavat lennonvarmistuspalvelun tarjoajia laatimaan yhteisen valmiussuunnitelman, joka kattaa kaikki NEFAB:ssa tarjottavat palvelut. Tätä suunnitelmaa laatiessaan lennonvarmistuspalvelun tarjoajien on kuultava NEFAB-neuvostoa 12 artiklan määräysten mukaisesti.

6 luku

Maksut

24 artikla

Maksut

Sopimusvaltiot kehittävät ja soveltavat yhteisiä periaatteita ilmatilaa koskevaan maksupolitiikkaan, huomioiden mahdollisuudet kansallisiin erivapauksiin.

7 luku

Valvonta

25 artikla

Lennonvarmistuspalvelun tarjoajien valvonta

25.1 Sopimusvaltiot varmistavat, että kansalliset valvontaviranomaiset (NSA:t) tekevät tiivistä yhteistyötä lennonvarmistuspalvelun tarjoajien valvonnan alalla ja että niiden käytännöt yhdenmukaistetaan.

25.2 Kansalliset valvontaviranomaiset (NSA:t) tekevät tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskevia sopimuksia – vaatimustenvastaisuustapausten käsittelyä koskevat järjestelyt mukaan luettuina – nou-

the providers of the meteorological services on an exclusive basis and inform the NEFAB Council thereof.

Article 23

Contingency

The Contracting States shall encourage the air navigation service providers to develop a common contingency plan for all the services provided within NEFAB. When developing this plan, the air navigation service providers shall consult the NEFAB Council in accordance with the provisions of Article 12.

Chapter 6

Charging

Article 24

Charging

The Contracting States shall develop and apply common principles governing charging policy within the airspace concerned, taking into account the possibility of national exemptions.

Chapter 7

Supervision

Article 25

Supervision of the Air Navigation Service Providers

25.1 The Contracting States shall ensure that the NSAs closely cooperate on the supervision of the air navigation service providers and that their practices are harmonised.

25.2 The NSAs shall conclude agreements in accordance with their respective competencies according to national law for the cooperation referred to in paragraph 1 of this Article, including arrangements for the han-

dattaen kansallisen lainsäädännön mukaista toimivaltaansa. Näihin sopimuksiin voi sisältyä valvontatehtävien vastuunjakoa koskeva järjestely. Kansallisten valvontaviranomaisten on ilmoitettava sopimuksista NEFAB-neuvostolle.

25.3 Hyväksyvä kansallinen valvontaviranomainen huolehtii lennonvarmistuspalvelun tarjoajan tarjoaman palvelun valvonnasta ja turvallisuusvalvonnasta siinä NEFAB-ilmatilan osassa, joka ei kuulu hyväksyvän kansallisen valvontaviranomaisen nimenneen sopimusvaltion vastuulle, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 2 kohdan mukaisien sopimusten noudattamista.

25.4 Alueellisella kansallisella valvontaviranomaisella on oikeus pyytää auditointeja ja suoraa osallistumista kaikkiin hyväksyvän kansallisen valvontaviranomaisen suorittamiin valvontatehtäviin siltä osin kuin tehtävät liittyvät palvelujen tarjoamiseen alueellisen kansallisen valvontaviranomaisen vastuulla olevassa NEFAB-ilmatilassa. Hyväksyvä kansallinen valvontaviranomainen ottaa alueellisen kansallisen valvontaviranomaisen ehdotukset ja huomautukset asianmukaisella tavalla huomioon. Hyväksyvän kansallisen valvontaviranomaisen valvottavana olevan lennonvarmistuspalvelun tarjoajan on huolehdittava siitä, että alueellinen kansallinen valvontaviranomainen voi käyttää tässä tarkoitettuja oikeuksiaan.

25.5 Alueellinen kansallinen valvontaviranomainen ilmoittaa hyväksyvälle kansalliselle valvontaviranomaiselle kaikista säännöistä ja menettelyistä, joita sovelletaan palvelujen tarjontaan sen vastuulle kuuluvassa ilmatilassa.

25.6 Sopimusvaltiot tunnustavat vastavuo- roisesti hyväksyvän kansallisen valvontaviranomaisen havainnot, päätelmät ja päätökset lennonvarmistuspalvelun tarjoajan tarjoamasta palvelusta NEFAB-ilmatilan siinä osassa, joka ei kuulu hyväksyvän kansallisen valvontaviranomaisen nimenneen sopimusvaltion vastuulle. Mikäli hyväksyvä kansallinen valvontaviranomainen tekee havainnon, päätelmän tai päätöksen ottamatta alueellisen kan-

dling of cases involving non-compliances. Such agreements may include an arrangement regarding the division of responsibilities regarding supervisory tasks. The agreements shall be communicated by the NSAs concerned to the NEFAB Council.

25.3 In the NEFAB airspace which does not fall under the responsibility of the Contracting State which nominated the Certifying NSA, the Certifying NSA shall, without prejudice to the agreements referred to in paragraph 2, carry out all supervision and safety oversight in respect of the service provision by the air navigation service provider concerned.

25.4 The Territorial NSA shall have the right to request audits and direct participation in all supervision tasks carried out by the Certifying NSA to the extent the tasks are exercised in relation to the provision of the services in the NEFAB airspace under the Territorial NSA's responsibility. The Certifying NSA shall take due account of the proposals or comments made by the Territorial NSA. The air navigation service provider subject to supervision by the Certifying NSA shall enable the Territorial NSA to exercise its rights hereunder.

25.5 The Territorial NSA shall inform the Certifying NSA of all rules and procedures applicable for the provision of services in the airspace falling under its responsibility.

25.6 In the NEFAB airspace which does not fall under the responsibility of the Contracting State which nominated the Certifying NSA, the Contracting States mutually recognise any finding, conclusion or decision made by the Certifying NSA with regard to provision of service by the air navigation service provider concerned. In case the Certifying NSA makes a finding, conclusion or decision without taking due account of the relevant ru-

sallisen valvontaviranomaisen sille tämän artiklan 5 kohdan mukaisesti ilmaisemia merkityksellisiä sääntöjä ja menettelyjä asianmukaisella tavalla huomioon, alueellisen kansallisen valvontaviranomaisen nimenneellä sopimusvaltiolla on oikeus olla tunnustamatta tällaista havaintoa, päätelmää tai päätöstä ja, mikäli se katsoo tarpeelliseksi, keskeyttää tämän artiklan soveltaminen ja ottaa vastuu valvonnasta ja turvallisuusvalvonnasta takaisin itselleen.

25.7 Tämän artiklan 1—6 kohtaa sovelletaan vastaavasti sekä ilmaliikennevirtojen säätelyyn että ilmatilan hallinnan turvallisuusvalvontaan. Turvallisuusvalvonnasta vastaava kansallinen valvontaviranomainen (NSA) on sen sopimusvaltion kansallinen valvontaviranomainen, jonka alueella ilmaliikennevirtojen säätelyä tai ilmatilan hallintaa taktisella tasolla harjoittavan organisaation pääasiallinen toimipaikka sijaitsee.

25.8 Tätä artiklaa ei sovelleta muiden kuin sopimusvaltion kansallisen valvontaviranomaisen (NSA:n) hyväksymien lennonvarmistuspalvelun tarjoajien palvelutarjonnan valvontaan.

25.9 Sopimusvaltioiden on varmistettava, että niiden kansalliset valvontaviranomaiset (NSA:t) perustavat valtioiden rajat ylittävään palvelujen tarjontaan liittyvän yhteisen järjestelmän tiedonvaihtoa, neuvotteluja ja toiminnan yhteensovittamista varten.

25.10 Sotilasilmaluviranomaisilla on oltava täysi oikeus tutustua kaikkiin asiakirjoihin, jotka koskevat sotilasilmalulle tarjottavien lennonvarmistuspalvelujen valvontaa sopimusvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

les and procedures disclosed to it by the Territorial NSA under paragraph 5, the Contracting State which nominated the Territorial NSA, shall have the right not to recognise such finding, conclusion or decision and, if so deemed necessary, suspend application of this article and resume supervision and safety oversight responsibility accordingly.

25.7 Paragraphs 1 to 6 of this Article shall apply mutatis mutandis to the safety oversight of Air Traffic Flow Management (ATFM) and Air Space Management (ASM). The NSA responsible for safety oversight shall be the NSA of the Contracting State in whose territory the organisation providing ATFM or ASM at the tactical level has its principal place of business.

25.8 This Article shall not apply to supervision and oversight in respect of the provision of any service by any air navigation service provider other than those certified by an NSA of a Contracting State.

25.9 The Contracting States concerned shall ensure that their NSAs set up a common mechanism for the exchange of information, consultation and coordination for provision of cross-border services.

25.10 Respective military aviation authorities shall have full access to all documents concerning supervision of provision of air navigation services to military users in accordance with the national legislation of the Contracting States.

8 luku

Suorituskyky

26 artikla

Suorituskyky

26.1 Sopimusvaltiot kehittävät ja soveltavat

Chapter 8

Performance

Article 26

Performance

26.1 The Contracting States shall develop

NEFAB:n suorituskyky suunnitelmia, jotka ovat yhdenmukaisia Euroopan unionin laajusten suorituskyky tavoitteiden kanssa, ottaen huomioon sotilaallisen toiminnan tarpeet. NEFAB-neuvosto hyväksyy suorituskyky suunnitelmat.

26.2 Suorituskyky suunnitelmiin on sisällyttävä NEFAB:n suorituskyky tavoitteet sekä joukko selkeitä ja mitattavissa olevia keskeisiä suorituskyky indikaattoreita ainakin seuraavilta keskeisiltä suorituskyvyn osaluilta:

- a. turvallisuus
- b. ympäristö
- c. kapasiteetti
- d. kustannustehokkuus
- e. sotilasilmailun tehtävätehokkuus.

26.3 Suorituskyky suunnitelmiin on sisällyttävä myös NEFAB:ssa käytettävät kannustinjärjestelmät.

26.4 Kansallisten valvontaviranomaisten komitea raportoi NEFAB-neuvostolle seuraavista asioista:

- a. suorituskyky tavoitteiden täytäntöönpano ja saavuttaminen
- b. suorituskyky suunnitelmien täytäntöönpanon yhteensovittaminen sopimusvaltioiden kesken.

9 luku

Korvausvastuu

27 artikla

Korvausvastuu

27.1 Sopimusvaltio, jonka alueella tai jonka vastuulle kuuluvalla alueella vahinko tapahtui, voi nostaa toista sopimusvaltiota vastaan kanteen korvauksen saamiseksi kyseisen sopimusvaltion huolimattomuudesta johtuneen vahingon vuoksi maksetuista korvauksista tai siitä aiheutuneista kustannuksista.

27.2 Lennonvarmistuspalvelun tarjoajat, jotka tarjoavat palveluja NEFAB:ssa, ovat

and apply NEFAB performance plans consistent with European Union wide performance targets taking into account military needs. Performance plans shall be adopted by the NEFAB Council.

26.2 Performance plans shall include NEFAB performance targets and a set of clear and measurable key performance indicators for at least the following key performance areas:

- a. safety;
- b. environment;
- c. capacity;
- d. cost-efficiency;
- e. military mission effectiveness.

26.3 Performance plans shall also include NEFAB incentive schemes.

26.4 The National Supervisory Authorities Committee shall report to the NEFAB Council on:

- a. the implementation and the achievement of the performance targets;
- b. the coordination of the implementation of performance plans with the Contracting States.

Chapter 9

Liability

Article 27

Liability

27.1 The Contracting State in whose territory or area under its responsibility the loss or damage occurred may bring an action against another Contracting State for any compensation paid or costs incurred as a result of loss or damage caused by the negligence of the other Contracting State.

27.2 Air navigation service providers providing services within NEFAB shall be liable

velvollisia korvaamaan ainoastaan omasta huolimattomuudestaan tai niiden henkilökunnan tai edustajien huolimattomuudesta aiheutuneen vahingon. Korvausvaatimusta ei voida esittää suoraan lennonvarmistuspalvelun tarjoajien henkilökunnalle tai edustajille, jotka suorittavat tehtäviään.

27.3 Sopimusvaltio, jonka alueella tai jonka vastuulle kuuluvalla alueella vahinko tapahtui, voi nostaa lennonvarmistuspalvelun tarjoajaa vastaan kanteen korvauksen saamiseksi niistä korvauksista tai kustannuksista, joita on maksettu tai aiheutunut lennonvarmistuspalvelun tarjoajien tai niiden henkilökunnan tai edustajien huolimattomuudesta johtuneen vahingon vuoksi.

27.4 Mikäli sopimusvaltiot ovat toimillaan tai laiminlyönneillään myötävaikuttaneet vahinkoon, lennonvarmistuspalvelun tarjoajat voivat nostaa kanteen korvauksen saamiseksi tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti maksetuista korvauksista tai aiheutuneista kustannuksista suhteutettuna sopimusvaltioiden osuuteen vahingosta.

27.5 Kaikki lennonvarmistuspalvelun tarjoajien korvausvastuuta koskevat kanteet on nostettava sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella tai jonka vastuulle kuuluvalla alueella vahinko tapahtui, ja menettelyssä on sovellettava tämän sopimusvaltion lainsäädäntöä.

27.6 Kukin sopimusvaltio ilmoittaa tallettajalle tämän artiklan soveltamiseksi toteutetut toimenpiteet.

only for the loss or damage caused by its/their negligence or that of its/their staff or agents. No direct claim shall be brought against the air navigation service providers' staff or agents when fulfilling their duties.

27.3 The Contracting State in whose territory or area under its responsibility the loss or damage occurred may bring an action against the air navigation service providers to recover any compensation or costs paid or incurred as a result of loss or damage caused by the negligence of the air navigation service providers or that of its/their staff or agents.

27.4 Where through acts or omissions the Contracting States contribute to the loss or damage, the air navigation service providers may bring an action to recover compensation paid or cost incurred pursuant to paragraph 2 of this Article proportionate to the Contracting States' contribution to the loss or damage.

27.5 All actions concerning liability of the air navigation service providers under this Article shall be brought in the courts of the Contracting State in whose territory and area under its responsibility the loss or damage occurred and subject to the law of that Contracting State.

27.6 Each Contracting State shall notify the Depositary of the measures taken to apply this Article.

10 luku

Institutionaaliset määräykset

28 artikla

Riita-asioiden ratkaiseminen

28.1 Sopimukseen liittyvät sopimusvaltioiden väliset riita-asiat, joita ei voida ratkaista kuuden kuukauden kuluessa sopimusvaltioiden välisillä suorilla neuvotteluilla tai muulla tavoin, siirretään NEFAB-neuvoston käsitel-

Chapter 10

Institutional Provisions

Article 28

Settlement of Disputes

28.1 All disputes arising between Contracting States relating to this Agreement, which cannot be settled within a period of six months through direct negotiations between the Contracting States concerned or by any

täviksi.

28.2 Mikäli NEFAB-neuvosto ei pysty ratkaisemaan riita-asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä kun se siirrettiin neuvoston käsiteltäväksi, sopimusvaltioilla on oikeus siirtää riita-asia ulkopuolisen sovittelijan käsiteltäväksi tai sitovaan välimiesmenettelyyn lopullisen päätöksen tekemiseksi.

29 artikla

Valtion liittyminen sopimukseen

29.1 Sopimus on avoinna liittymistä varten. Valtion, joka haluaa liittyä sopimukseen, on toimitettava liittymishakemuksensa tallettajalle.

29.2 Liittymisehdoista ja niistä mahdollisesti aiheutuvista sopimuksen tarkistuksista laaditaan sopimus sopimusvaltioiden ja haki-javaltion välillä. Liittymissopimus ratifioidaan tai hyväksytään sopimusvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisella tavalla.

29.3 Ratifioimis- tai hyväksymiskirja talletetaan tallettajan huostaan.

29.4 Liittymissopimus tulee voimaan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeinen ratifiointi- tai hyväksymiskirja on talletettu tallettajan huostaan.

30 artikla

Sopimuksen irtisanominen

30.1 Mikäli sopimusvaltio irtisanoo sopimuksen, kyseisen sopimusvaltion on ilmoitettava päätöksestään NEFAB-neuvostolle kirjallisesti diplomaattiteitse ja tehtävä ilmoitus tallettajalle.

30.2 Irtisanominen tulee voimaan vuoden

other means, shall be referred to the NEFAB Council.

28.2 If a dispute cannot be settled by the NEFAB Council within three months of its referral to the NEFAB Council, the Contracting States concerned shall be entitled to refer the dispute to a third party mediator or to a binding arbitration for a final decision.

Article 29

Accession of a State to this Agreement

29.1 This Agreement is open to accession. Any state desiring to become a party to this Agreement shall submit its application for accession to the Depositary.

29.2 The conditions of accession and any resultant adjustments to this Agreement shall be the subject of an agreement between the Contracting States and the applicant state. The agreement of accession is subject to ratification, acceptance or approval in accordance with the national legislation of the Contracting State.

29.3 The instrument of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Depositary.

29.4 The agreement of accession shall enter into force on the first day of the second month following the deposit of the last instrument of ratification, acceptance or approval with the Depositary.

Article 30

Withdrawal of a Contracting State from this Agreement

30.1 In case of the withdrawal from this Agreement by a Contracting State, the Contracting State concerned shall inform in writing through diplomatic channels the NEFAB Council and notify the Depositary of its decision.

30.2 The withdrawal shall become effec-

kuluttua siitä päivästä, jolloin tallettaja sai ilmoituksen.

30.3 NEFAB-neuvosto toteuttaa kaikki irtisanomisen edellyttämät toimenpiteet.

30.4 Sopimusvaltio, joka irtisanoo sopimuksen, vastaa irtisanomisesta aiheutuvista kustannuksista. Irtisanomisesta aiheutuvat taloudelliset seuraukset määritellään irtisanovan sopimusvaltion ja muiden sopimusvaltioiden välisessä erillisessä sopimuksessa. Sopimusvaltion irtisanomisoikeus pysyy muuttamattomana.

31 artikla

Sopimuksen muuttaminen

31.1 Mikäli sopimusvaltio haluaa ehdottaa sopimuksen muuttamista, sen on tehtävä tästä asianmukainen kirjallinen ilmoitus NEFAB-neuvostolle.

31.2 Sopimuksen muutokset on tehtävä kirjallisesti, ja sopimusvaltioiden on hyväksyttävä ne NEFAB-neuvostossa.

31.3 Sopimuksen muutokset tulevat voimaan 30 päivän kuluttua sen jälkeen, kun viimeinen ratifiointi- tai hyväksymiskirja on talletettu tallettajan huostaan.

32 artikla

Sopimuksen voimassaolon päättyminen

32.1 Sopimusvaltiot voivat yksimielisesti päättää sopimuksen voimassaolon päättymisestä milloin tahansa.

32.2 Sopimuksen voimassaolon päättymisen toteutetaan siten, että sopimusvaltiot toimittavat tallettajalle kirjallisen ilmoituksen, jonka mukaan sopimuksen voimassaolo päättyy sopimusvaltioiden määräämänä päivänä.

32.3 Sopimusvaltiot määrittävät ja jakavat sopimuksen voimassaolon päättymisestä aiheutuvat kustannukset yhdessä.

tive one year after the date on which the notification is received by the Depositary.

30.3 The NEFAB Council shall take all measures required by such withdrawal.

30.4 The Contracting State withdrawing from this Agreement shall bear the costs resulting from such withdrawal. The financial consequences resulting from such withdrawal shall be determined in a special agreement concluded between the withdrawing Contracting State and the other Contracting States. The Contracting State's right of withdrawal shall remain unaffected.

Article 31

Amendment of this Agreement

31.1 If a Contracting State wishes to propose an amendment to this Agreement, it shall duly inform the NEFAB Council in writing.

31.2 Amendments of this Agreement shall be done in writing and adopted by the Contracting States at the NEFAB Council.

31.3 Amendments of this Agreement shall enter into force 30 days after the deposit of the last instrument of ratification, acceptance or approval with the Depositary.

Article 32

Termination

32.1 The Contracting States may unanimously decide to terminate this Agreement at any time.

32.2 Termination shall be effectuated by a written declaration to the Depositary by the Contracting States that this Agreement shall cease to have effect on a date specified by the Contracting States.

32.3 The Contracting States shall jointly determine and allocate the costs resulting from termination.

33 artikla

Soveltamisen keskeyttäminen

33.1 Jokaisella sopimusvaltiolla on oikeus keskeyttää välittömästi sopimuksen tai sen osien soveltaminen yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen ja puolustukseen liittyvistä syistä. Sopimusvaltion, joka keskeyttää sopimuksen tai sen osien soveltamisen, on ilmoitettava päätöksestään välittömästi muille sopimusvaltioille ja tehtävä asianmukainen ilmoitus tallettajalle.

33.2 Sopimusvaltion, joka keskeyttää sopimuksen tai sen osien soveltamisen, on pyrittävä lopettamaan soveltamisen keskeyttäminen mahdollisimman pian. Sen on ilmoitettava päätöksestään välittömästi muille sopimusvaltioille ja tehtävä asianmukainen ilmoitus tallettajalle.

33.3 Soveltamisen keskeyttäminen ei vapauta muita sopimusvaltioita 30 artiklan noudattamisesta.

34 artikla

Rekisteröinti Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä

Sopimus ja siihen myöhemmin tehtävät muutokset on rekisteröitävä Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO) Chicagon yleissopimuksen 83 artiklan määräysten mukaisesti.

35 artikla

Voimaantulo

35.1 Sopimus ratifioidaan tai hyväksytään sopimusvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan.

35.2 Sopimus tulee voimaan 30 päivän kulluttua sen jälkeen, kun viimeinen ratifiointi- tai hyväksymiskirja on talletettu tallettajan

Article 33

Suspension

33.1 Each Contracting State has the right to immediately suspend the application of this Agreement or parts thereof for reasons related to public order, public security and defence matters. The Contracting State suspending the application of this Agreement or parts thereof shall inform the other Contracting States immediately of its decision and notify the Depositary accordingly.

33.2 The Contracting State suspending the application of this Agreement or parts thereof shall endeavour to terminate the suspension as soon as possible. It shall inform the other Contracting States immediately of its decision and notify the Depositary accordingly.

33.3 The suspension does not exempt the other Contracting States from complying with Article 30.

Article 34

International Civil Aviation Organisation Registration

This Agreement and any subsequent amendment thereto shall be registered with ICAO in accordance with the provisions of Article 83 of the Chicago Convention.

Article 35

Entry into Force

35.1 This Agreement is subject to ratification, acceptance or approval in accordance with the national legislation of the Contracting States. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Depositary.

35.2 This Agreement shall enter into force 30 days after the deposit of the last instrument of ratification, acceptance or approval

huostaan.

36 artikla

Tallettaja ja sen tehtävät

36.1 Norjan kuningaskunta on sopimuksen tallettaja.

36.2 Tallettajan tehtävänä on:

- 1) ilmoittaa sopimusvaltioille
  - a. jokaisesta ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamisesta ja sen ajankohdasta;
  - b. sopimuksen ja sen muutosten voimaantuloapäivästä;
  - c. valtioiden hakemuksista sopimukseen liittymiseksi;
  - d. sopimuksen irtisanomisesta koskevista sopimusvaltioiden ilmoituksista, päivästä, jona tallettaja vastaanotti irtisanomisilmoituksen ja päivästä, jona sopimuksen voimassaolo päättyy kyseisen sopimusvaltion osalta;
  - e. ilmaliikennepalvelun tarjoajien nimeämisilmoituksista;
  - f. soveltamisen keskeyttämistä ja sen lopettamista koskevista ilmoituksista;
  - g. 27 artiklan soveltamista koskevista ilmoituksista.
- 2) rekisteröidä sopimus ja siihen myöhemmin tehtävät muutokset ICAO:ssa.
- 3) ilmoittaa Euroopan komissiolle sopimuksen ja sen muutosten voimaantuloapäivät.
- 4) ilmoittaa ICAO:lle ja Euroopan komissiolle
  - a. liittymisestä sopimukseen ja niiden ajankohdista;
  - b. sopimuksen irtisanomisesta ja niiden ajankohdista;
  - c. sopimuksen soveltamisen keskeyttämisistä ja osittaisista keskeyttämisistä sekä niiden ajankohdista;
  - d. sopimuksen voimassaolon päättämisestä ja sen ajankohdasta.
- 5) hoitaa tallettajien muita tavanomaisia tehtäviä.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet ovat siihen asianmukaisesti valtuutettuina allekir-

with the Depositary.

Article 36

Depositary and its Functions

36.1 The Kingdom of Norway is the Depositary of this Agreement.

36.2 The Depositary shall:

- 1) inform the Contracting States of:
  - a. each deposit of an instrument of ratification, acceptance and approval with the date thereof;
  - b. the date of entry into force of this Agreement and of any amendment;
  - c. any application by a state to accede to this Agreement;
  - d. any withdrawal by a Contracting State of this Agreement, the date on which the notification of the withdrawal is received by the Depositary and the date on which this Agreement shall cease to have effect for the Contracting State concerned;
  - e. any notification of the designation of the air traffic service providers;
  - f. any notification of the suspension and the termination of the suspension;
  - g. any notification of the application of Article 27.
- 2) register this Agreement and any subsequent amendment with ICAO.
- 3) inform the European Commission of the date of entry into force of this Agreement and any subsequent amendment.
- 4) inform ICAO and the European Commission of:
  - a. any accession to this Agreement with the date thereof;
  - b. any withdrawal of this Agreement with the date thereof;
  - c. any suspension or partial suspension of this Agreement with the date thereof;
  - d. the termination of this Agreement with the date thereof.
- 5) perform any other functions customary for depositaries.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised, have signed

joittaneet tämän sopimuksen.

this Agreement.

Tehty Tallinnassa 4 päivänä kesäkuuta 2012 yhtenä (1) alkuperäiskappaleena englannin kielellä. Tallettaja toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille sopimusvaltioille.

DONE at Tallinn on 4 June 2012 in one (1) original version in the English language. The Depositary shall transmit certified copies to all the Contracting States.

Viron tasavallan puolesta

For the Republic of Estonia

Suomen tasavallan puolesta

For the Republic of Finland

Latvian tasavallan puolesta

For the Republic of Latvia

Norjan kuningaskunnan puolesta

For the Kingdom of Norway